

LITERATURA INFANTIL I JUVENIL

El saber pot esperar, la gana no

ANDREU SOTORRA

www.andreusotorra.com

Tahar Ben Jelloun, *L'escola buida*. Traducció de Lourdes Bigorra. Il·lustracions de Miguel Ordóñez. LA MAGRANA. Barcelona, 2003. A partir de 10 anys.

Michael Morpurgo, *El regne de Kensuke*. Traducció de Fina Marfà. Il·lustracions de Michael Foreman. LA MAGRANA. Barcelona, 2003. A partir de 10 anys.

La nova col·lecció *Samarkanda*, de La Magrana, té prevista durant l'últim trimestre d'aquest any la publicació de mitja dotzena de novel·les i reculls de contes d'autors de diferents literatures,

coexisteixen avui mateix arreu del món. Als afores del poblat africà dibuixat per Ben Jelloun, en una fàbrica il·legal, els infants cusen a mà sabates i pilotes de cuir per vendre als països rics. La marca: una mena d'ocell en forma d'accent greu... Per un dòlar, dotze hores al dia. I per un dòlar, val la pena fer campana de l'escola on falten cadires, material escolar i molts més recursos.

Hi ha una frase en el relat de Ben Jelloun que podrien manllevar els publicitaris de campanyes institucionals: "El saber pot esperar, la gana no". La sentencien tant el feller savi del poblat com alguns dels infants que saben que són explotats, però que també saben que és pitjor patir fam. El relat de Ben Jelloun, tal com evoluciona, és un clam contra la ignorància, l'arrogància i el fanatisme. I també contra la indiferència que ignora realitats com la fam i l'explotació infantil.

AMB MÉS AVENTURA

Amb més ingredients d'aventura, *El regne de Kensuke*, la novel·la de Michael Morpurgo, no amaga tampoc la força de la solidaritat i també la de la força de voluntat per superar situacions adverses. L'oceà Pacífic, una illa deserta, el naufragi d'un veler familiar i la trobada del més petit del vaixell amb un avi japonès habitant de l'illa des de la Segona Guerra Mundial enllacen dos mons separats pel temps.

Kensuke és un vell metge, combatent al Pacífic, supervivent d'un vaixell enfonsat, que va decidir viure en una illa solitària quan va saber que a Nagasaki, segurament, la seva dona i el seu fill havien desaparegut a causa del llançament de la segona bomba atòmica (9 d'agost del 1945).

La novel·la, que pot semblar que vulgui repetir vells esquemes estil Robinson Crusoe, i intel·ligentment no ho fa, se centra bàsicament en la relació que s'estableix entre els dos naufragats, Kensuke, el vell japonès, i Michael, el petit navegant. La protecció del petit reducte de natura de l'illa, la protecció contra els caçadors furtius de l'espècie d'orangutans que hi viu i, sobretot, l'amistat que enforteix, amb el secret pactat, el futur del petit Michael quan pot ser rescatat, és l'esquelet d'un text ric en contingut literari i també en els coneixements que proporciona espontàniament fer-se a la mar i anar a parar a una illa aparentment abandonada.

Enric Lluch, *Somnis de mar*. Il·lustracions de Sara Betegón. Col·lecció *La Bicicleta Grogga*. TÀNDEM EDICIONS. València, 2003. A partir de 8 anys.

Marc Granell, *El ball de la lluna*. Il·lustracions de Manel Granell. Col·lecció *La Bicicleta Grogga*. TÀNDEM EDICIONS. València, 2003. A partir de 8 anys.

Vicent Marçà, *Les orelles del Rei*. Il·lustracions de Panchi Vivó. Col·lecció *La Bicicleta Grogga*. TÀNDEM EDICIONS. València, 2003. A partir de 8 anys.

Emparant-se en els vents, que fan de divisió estructural del llibre, l'autor ha construït un relat farcit de contes, de fantasia, d'ironia i d'humor. S'hi troben pirates, llunes amb mal de gola, sirenes... que ajuden a despertar el desig de continuar llegint sense passar per alt les il·lustracions que configuren un petit àlbum de butxaca.

Recull de poemes que tenen ingredients com l'humor, la tendresa, la fantasia i la denúncia al servei de remarcar un món ple de bellesa amenaçat perillosament per les agressions dels humans. A més de les il·lustracions, la tipografia mira de destacar alguns dels poemes i alerta el lector entre vers i vers.

Què es pot fer si un dia es veuen passar volant les orelles d'un rei? ¿Quantes desventures li esperen a un rei desorellat? L'autor fa un conte d'humor d'aquells que reculen en el temps, però que no per això s'aparten de fets insòlits que poden semblar d'avui mateix. Científics, lladres i serenos i monarquia en un mateix lot.

L'estranyament

JOSEP GÁLVEZ

CÒMIC

Marjana Satrapi, *Persépolis 3*. NORMA EDITORIAL. Barcelona, 2003.

En aquest tercer volum de *Persépolis*, Marjana Satrapi continua la seva obra autobiogràfica amb la narració de la seva estada a Viena, on va viatjar per estudiar i per fugir de la situació política i social de l'Iran, és a dir, de la guerra amb l'Iraq, i de l'opressió socioreligiosa imposada pel seu règim teocràtic descrites a l'anterior volum.

Ara l'autora ens explica, amb un to intimista que conjumina ingenuïtat i profunditat descriptiva, com la seva experiència com a immigrada del Tercer Món a un país europeu va estar marcada per la tensió entre l'estranyament i la integració, i com la seva voluntat d'integrar-se va topar amb moltes dificultats objectives i subjectives. Entre les primeres figuren la diferència de recursos econòmics que fa que no es pugui accedir a l'abundància descoberta o l'aïllament que produeix el desconeixement de l'idioma i no poder compartir un fet tan aglutinant com un programa de televisió. Entre les segones hi ha distorsions culturals menors, com la dificultat d'acceptar que les relacions se-

compartida amb altres emigrants que ells han de fer un triple esforç que els indígenes per sortir endavant i sobretot és el menyspreu que aquests manifesten pels seus valors i per les seves arrels. En aquestes circumstàncies, la identificació entre integració i aculturització és un parany natural en què la protagonista també cau i del qual surt amb l'acceptació d'ella mateixa i de la seva identitat com a camí per ser acceptada per la societat receptora.

Però l'obstacle més gran és el fet de sentir-se considerat inferior per ser diferent, per ser un estrany, és la creença

TAHAR BEN JELLOUN

adreçats principalment a lectors joves, entre els quals es troben, entre altres, un recull de contes de màgia d'arreu del món, de Fiona Waters, i una versió del *Mahabharata*, de Samhita Arni. L'edició, en cartoné i amb il·lustracions, fa de la nova col·lecció una prometedora sèrie que cal vigilar de prop.

Dos dels primers títols de *Samarkanda* aporten un relat de l'escriptor marroquí Tahar Ben Jelloun i una novel·la del narrador anglès Michael Morpurgo. Tahar Ben Jelloun ja s'ha acostat al relat per a tots els públics amb *El racisme explicat a la meua filla* i *L'Islam explicat als nostres fills*. A *L'escola buida* (a l'original, *N'achetez pas la sang dels infants*), explica les peripècies d'un mestre d'escola en un poblat africà.

Però el relat no és l'aventura d'un safari solidari més o menys excitant, sinó la denúncia d'un dels molts sistemes d'explotació infantil que